

**Aspecte teoretice și practice privind cauzele speciale
de nepedepsire și reducere a pedepsei prevăzute
în Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea
traficului și consumului ilicit de droguri**

**Theoretical and practical aspects regarding the causes
of impunity and mitigation of the punishment provided
by Law no. 143/2000 on preventing and fighting illicit drug
trafficking and consumption**

Bogdan Liviu Pănoiu¹

Rezumat: Așa cum îndeobște este cunoscut, săvârșirea unei infracțiuni dă naștere raportului juridic de conflict, fiind pus în mișcare întreg angrenajul tragerii la răspundere penală a celui vinovat. Deși în mod tradițional se afirmă că ineluctabilitatea și promptitudinea sancțiunii reprezintă unul dintre cele mai eficiente mijloace de prezervare a ordinii sociale, de prevenire a comportamentelor penalmente reprobabile, este de remarcat că legiuitorul penal, din considerente social – umane și de politică penală sau, poate, întemeindu-se pe o filosofie utilitaristă, prin intermediul art. 14 și art. 15 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, a reglementat o cauză specială de nepedepsire și o cauză specială de atenuare a răspunderii penale în favoarea celui care se face vinovat de săvârșirea uneia dintre infracțiunile prevăzute de art. 2-9 din Legea 143/2000. În prezentul demers ne propunem să oferim o analiză a regimului juridic al celor două cauze, examinând, printre altele, condițiile în care devin aplicabile, caracteristicile și interferențele cu alte instituții juridice de drept penal.

Cuvinte-cheie: Legea 143/2000, cauze de impunitate, cauze de reducere a pedepsei.

Abstract: As it is commonly known, committing a crime gives rise to a legal relationship between the state, represented by the Public Ministry, and the guilty person. Although it is traditionally considered that the inevitability and promptness of the sanction is one of the most effective ways to preserve the social order, we notice that the criminal legislator, for social-human and criminal policy reasons, or perhaps, based on a utilitarian philosophy, through the medium of art. 14 and art. 15 of the Law nr. 143 of 2000 on preventing and combating illicit drug trafficking and consumption, regulated a special case of impunity and a special case of mitigation of the criminal liability in favor of the one who is guilty of committing one of the crimes provided by art. 2-9. In the present approach we intend to

---

¹ Doctorand, Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova, email: bogdan_panoiu@yahoo.com.

offer an analysis of the legal regime of the two cases, examining, among others, the conditions under which they become applicable, the characteristics, the effects they produce and the interferences with other legal institutions of criminal law.

Keywords: punishment-reducing causes, cases of impunity, drugs.

1. Aspecte introductive

Politica penală a statului, ca parte a politicii generale, reprezintă ansamblul de procedee folosite sau susceptibile de a fi folosite la un moment dat în combaterea criminalității. Însă, în același timp, politica penală presupune organizarea cât mai eficientă și rațională a soluțiilor și resurselor statului, pentru a oferi un răspuns adecvat fenomenului criminalității.

În materia infracțiunilor legate de traficul și consumul ilicit de droguri, reglementate printr-o lege specială², politica penală a statului este ușor diferită, având în vedere specificului acestor comportamente cu relevanță pentru dreptul penal. Astfel, în alegerea mijloacelor pe care statul le folosește pentru a preveni și combate săvârșirea de astfel de fapte, acesta trebuie să aibă în vedere caracterul adesea transfrontalier al infracțiunilor, faptul că, de cele mai multe ori, la săvârșirea infracțiunii participă mai multe persoane, sau că unele dintre persoane care comit astfel de fapte sunt, mai degrabă, victime.

Unele dintre procedeele de care statul uzează în procesul de combatere a criminalității legate de droguri sunt reglementarea unei cauze de impunitate și reglementarea unei stări speciale de reducere a pedepsei. Astfel, deoarece activitatea de identificare și strângere a probelor putea duce deseori la o prelungire nejustificată a duratei proceselor penale și la o risipire inutilă a resurselor statului și pentru că, nu de puține ori, organele judiciare se aflau în imposibilitatea de a dovedi săvârșirea unei infracțiuni de către o anumită persoană, legiuitorul, odată cu adoptarea Legii 143/2000, a reglementat o cauză specială de reducere a limitelor de pedeapsă și o cauză specială de nepedepsire, a căror rațiune este de a institui un instrument eficient pentru combaterea infracțiunilor legate de droguri, prin determinarea persoanelor care dețin informații decisive în acest sens să le furnizeze organelor judiciare.

În cele ce urmează ne propunem să analizăm atât din perspectivă doctrinară, cât și practică, o parte din problemele ce pot interveni în aplicarea dispozițiilor art. 14 și 15 din Legea 143/2000 cu referiri, în principal, la natura juridică a reglementărilor, condițiile de aplicare și compatibilitatea acestora cu alte texte de lege similare.

---

² Legea 143 din 26 iulie 2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, publicată în M. Of. nr. 362 din 3 august 2000, republicată în M. Of. nr. 163 din 6 martie 2014.

2. Condițiile în care pot fi aplicate dispozițiile art. 14 și 15 din Legea 143/2000

Cu titlu preliminar, amintim că în conformitate cu art. 14 din Legea 143/2000, „nu se pedepsește persoana care a comis una dintre infracțiunile prevăzute la art. 2-9 și care, mai înainte de a fi începută urmărirea penală, denunță autorităților participarea sa la comiterea infracțiunii, contribuind astfel la identificarea și tragerea la răspundere penală a autorului sau a celorlalți participanți.”

Totodată, potrivit art. 15 din Legea 143/2000, „persoana care a comis una dintre infracțiunile prevăzute la art. 2-9, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.”

Întrucât o parte din condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a deveni incidente reglementările anterior menționate sunt comune, în cele ce urmează, le vom analiza concomitent, urmând a face unele precizări acolo unde considerăm necesar. Apreciem că, pentru a opera instituțiile la care am făcut referire, trebuie îndeplinite următoarele condiții: formularea unui denunț de către o persoană care a săvârșit infracțiunile prevăzute la art. 2-9 din Legea 143/2000, denunțul să fie serios, complet și apt să atragă răspunderea penală a celui denunțat, denunțul să intervenă în termenul prevăzut de lege și să privească infracțiunile strict și limitativ indicate în textul de lege.

2.1. Formularea unui denunț de către o persoană care a săvârșit infracțiunile prevăzute la art. 2-9 din Legea 143/2000

Așa cum se poate observa prin lecturarea textelor de lege, legiuitorul a prevăzut necesitatea ca persoana care dorește să îi fie aplicate aceste instituții să formuleze un denunț. O primă problemă ce este necesar a fi lămurită este sensul noțiunii de denunț. În lipsa unei definiții oferite de legea specială noțiunii de denunț, suntem de părere că trebuie apelat, în principal, la sensul oferit de art. 290 din Legea nr. 135 din 1 iulie 2010 privind Codul de procedură penală³, act normativ ce reglementează modalitățile de sesizare a organelor judiciare, respectiv înțelesul de încunoștințare făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni, fiind, prin urmare, aplicabil, în principiu, regimul juridic al acestei modalități de sesizare a organelor judiciare, prevăzut de art. 290 rap. la art. 289 C.proc.pen..

Astfel, denunțul poate fi formulat scris sau oral (caz în care este consemnat de organele de urmărire penală). Pentru persoana lipsită de capacitatea de exercițiu, denunțul se formulează de reprezentantul său legal. În ceea ce privește persoana care are capacitate de exercițiu restrânsă, aceasta are posibilitatea de a face un denunț doar cu încuviințarea prealabilă a persoanelor prevăzute de legea civilă. În ceea ce privește formularea denunțului prin reprezentant convențional, apreciem că este posibilă, nefiind necesar ca acesta să fie făcut personal.

---

³ Publicată în M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010.

O altă întrebare ce se ridică este dacă denunțul poate fi făcut în fața oricărei autorități publice, indiferent dacă aceasta este competentă sau nu din punct de vedere material, teritorial, inclusiv în cazul în care autoritatea respectivă nu este un organ judiciar. Textul art. 15 din Legea 143/2000, în forma actuală, nu distinge cu privire la acest aspect. În forma anterioară modificării Legii 143/2000, prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal⁴, există prevederea expresă ca denunțul să fie formulat în fața autorităților competente, însă, *de lege lata*, constatăm că nu mai există această condiție.⁵ Prin urmare, apreciem că legiuitorul a urmărit să extindă categoria autorităților la care art. 15 din Legea 143/2000 face referire. În ceea ce privește situația în care denunțul este adresat unei instanțe sau unui parchet care nu este competent, apreciem că nu îi poate fi refuzată autorului aplicarea dispozițiilor despre care discutăm. Astfel, în ceea ce privește denunțul greșit îndreptat la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată, chiar Codul de procedură penală ne oferă soluția, conform art. 290 rap. la art. 289 alin. 9 C.proc.pen, care prevede că în acest caz „*denunțul se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.*”

Însă, în cazul în care denunțul este adresat unei alte instituții, ce nu face parte din sistemul judiciar, este valabil? Să luăm exemplul unei înștiințări făcute către Agenția Națională Antidrog prin care un consumator, urmărit penal, denunță infracțiunea de deținere în vederea consumului, prevăzută de art. 4, de către alt consumator și, ulterior începerii urmăririi penale de către parchetul competent, în urma transmiterii informațiilor de către Agenție, denunțatorul facilitează tragerea la răspundere penală a celuilalt consumator. Bineînțeles că, de cele mai multe ori, denunțatorul va fi îndrumat către autoritățile competente, însă apreciem că nici în aceste ipoteze, denunțatorului nu îi pot fi refuzate beneficiile pe care le implică opțiunea sa de a colabora cu autoritățile statului. Nu este exclus ca, atunci când a eliminat condiția ca denunțul să fie formulat în fața autorității competente, legiuitorul să fi dorit o extindere a sferei autorităților în fața căror poate fi făcută încunoștințarea.

2.2. Denunțul trebuie să fie complet, serios și apt să atragă răspunderea penală a celui denunțat (eficient)

2.2.1. Conform art. 289 și 290 C.proc.pen., denunțul trebuie să cuprindă numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul petiționarului ori, pentru persoane juridice, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare, codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, indicarea reprezentantului legal ori convențional, descrierea faptei care formează obiectul

---

⁴ Publicată în M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012.

⁵ În sensul că denunțul trebuie formulat în fața autorităților competente, a se vedea M.-A. Hotca în M.-A. Hotca, M. Gorunescu, N. Neagu, D.G. Pop, A. Sitaru, R.F. Geamănu, *Infracțiuni prevăzute în legi speciale – Comentarii și explicații*, ed. a 5-a, Editura C.H. Beck, București, 2019, p. 49, nota 1.

plângerii, precum și indicarea făptuitorului și a mijloacelor de probă, dacă sunt cunoscute.

Bineînțeles, această dispoziție legală nu trebuie aplicată cu strictețe, cu un formalism excesiv. Trebuie avută în vedere rațiunea pentru care au fost edictate textele de lege. Important este conținutul încunoștințării, nu forma, și, prin urmare, accentul trebuie pus pe detaliile legate de faptă și făptuitor din cuprinsul denunțului. Spre exemplu, în practica judiciară, nu de puține ori s-a apreciat că, dacă denunțul conține date insuficiente sau neconcludente pentru identificarea celor care au săvârșit infracțiuni legate de droguri, denunțatorul nu poate beneficia de cauza de reducere a pedepsei.⁶

2.2.2. Cu privire la caracterul idoneu/eficient al denunțului, în jurisprudență s-a statuat că, pentru a fi aplicabil art. 15 din Legea 143/2000, este suficient ca persoana pentru care s-a început urmărirea penală să furnizeze anumite informații organelor judiciare, în baza cărora să poată fi identificată și urmărită penal orice altă persoană care comite infracțiuni legate de droguri, chiar dacă în final nu s-ar ajunge la condamnarea persoanei denunțate din motive neimputabile denunțatorului. Prin urmare, pentru aplicarea acestor cauze de nepedepsire/de reducere a pedepsei, nu este necesar ca cel denunțat să fie și efectiv tras la răspundere penală.

În literatura de specialitate a fost exprimată și opinia contrară. Autorii⁷ au apreciat că, din interpretarea literală a textului de lege, rezultă că legiuitorul a înțeles să instituie această cauză de reducere a pedepsei numai dacă persoanele denunțate au săvârșit infracțiuni legate de droguri și „urmează să fie trase la răspundere penală pentru faptele săvârșite”. Alți autori⁸, fără a oferi argumente, au apreciat că denunțarea trebuie să fie eficientă, în sensul că trebuie să conducă la identificarea și tragerea la răspunderea penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri. Această optică pare a fi îmbrățișată și de o practică mai veche a instanței supreme, care a apreciat că, pentru a beneficia de dispozițiile art. 16 (art. 15 n.n) din Legea 143/2000, este necesar „să se rețină existența vinovăției cu privire la persoanele denunțate”.⁹

În ceea ce ne privește, preliminar, observăm că această condiție se degajă din formulările folosite de Legea 143/2000, respectiv „contribuind astfel la identificarea și tragerea la răspundere penală a autorului sau a celorlalți participanți”, regăsită în art. 14 și „facilitază identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri” din art. 15. În legătură cu acest aspect apreciem că intenția legiuitorului a fost de a utiliza sintagma „tragerea la

⁶ A se vedea Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 2256 din 23 iunie 2008; Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 929 din 17 februarie 2004; Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 2707 din 25 aprilie 2005, disponibile la adresa www.scj.ro, accesat la data de 1 iunie 2021.

⁷ Tr. Dima, A.G. Păun, *Droguri ilicite (Legea 143/2000, jurisprudență și comentarii)*, Editura Universul Juridic, București, 2010, p. 428.

⁸ P. Abraham, *Capcana drogurilor*, Editura Detectiv, București, 2005, p. 142.

⁹ Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 2550 din 18 aprilie 2006; Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 2060 din 30 martie 2006, disponibile la adresa www.scj.ro, accesat la data de 1 iunie 2021.

răspundere penală" cu sensul de finalitate, scop și nu de consecință, rezultat al demersului denunțătorului. Astfel, considerăm că interpretarea corectă și mai aproape de spiritul reglementării este aceea care privește sintagma „*tragerea la răspundere penală*” astfel cum este definită în art. 14 C.proc.pen., respectiv ca obiect al acțiunii penale. Prin urmare, deși intervine anterior începerii urmăririi penale sau în timpul urmăririi penale, dar nu neapărat după punerea în mișcare a acțiunii penale, denunțul va fi o manifestare procesuală ce intră în conținutul acțiunii penale înțeleasă ca ansamblu de mijloace procesuale prin care se cercetează o faptă și persoana care este acuzată că a comis-o, pentru a se stabili dacă aceasta din urmă răspunde penal.

În consecință, vor fi aplicabile dispozițiile art. 14 și art. 15 din Legea 143/2000 și atunci când pentru cel denunțat se dispune o soluție de renunțare la urmărirea penală, clasare/încetare a procesului penal pentru că a intervenit amnistia antecondamnatorie, prescripția răspunderii penale, decesul suspectului sau al inculpatului persoană fizică, radierea suspectului sau inculpatului persoană juridică, sau o soluție de achitare întrucât fapta nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege, deși în aceste cazuri nu se poate pune problema unei trageri la răspundere penală. Cu alte cuvinte, apreciem că sunt incidente art. 14 și 15 din Legea 143/2000 atunci când se denunță o faptă ce întrunește toate elementele de tipicitate obiectivă și care creează aparență rezonabilă a existenței infracțiunilor prevăzute de art. 2-9 din Legea 143/2000, respectiv a celor legate de droguri.

Această abordare pare a fi cea îmbrățișată în majoritate în practica judiciară actuală. Spre exemplu, în practica relativ recentă a instanțelor de judecată s-a făcut aplicarea dispozițiilor art. 15 când, în urma denunțurilor inculpaților, s-a dispus formarea unor dosare penale pe rolul D.I.I.C.O.T., dosare care nu erau finalizate la data condamnării denunțătorilor. Astfel, instanțele nu mai așteaptă ca pentru cei denunțați să fie atrasă răspunderea penală pentru a putea aplica denunțătorului dispozițiile art. 15. Apreciem că această abordare este logică și în armonie cu unul dintre scopurile pentru care au fost reglementate aceste două cauze, respectiv acela de a scurta durata proceselor penale.¹⁰ Nu vedem de ce, într-o cauză în care s-a procedat la prinderea în flagrant a celui denunțat, s-ar aștepta tragerea la răspundere penală a acestuia pentru a constata aplicabilitatea art. 15 din Legea 143/2000 în favoarea denunțătorului.

În concluzie, apreciem că aptitudinea denunțului de a contribui la tragerea la răspunderea penală a persoanelor denunțate trebuie apreciată în fiecare cauză *in concreto*, un rol deosebit în acest caz avându-l informațiile oferite de către organului judiciar în fața căruia a fost formulat denunțul.

2.2.3. În ceea ce privește caracterul serios al denunțului, apreciem că acesta presupune ca denunțătorul să adopte o atitudine procesuală loială, în consonanță cu rațiunea ce a stat la baza reglementării acestor cauze speciale de nepedepsire și

¹⁰ A se vedea, în acest sens, Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 724 din 28 februarie 2013; Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 2543 din 12 septembrie 2014; Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 2543 din 09 aprilie 2014, disponibile la adresa www.scj.ro, accesat la data de 1 iunie 2021.

atenuare a răspunderii penale. Este recompensată, astfel, o atitudine pozitivă, de cooperare, în scopul aflării adevărului încă din prima fază a procesului penal, în considerarea importanței descoperirii cât mai rapide a persoanelor care au săvârșit infracțiuni. Prin urmare, nu este admis ca, după ce colaborează cu organele de urmărire penală încunoștințându-le, denunțatorul să revină asupra celor declarate, să îi favorizeze pe cei denunțați sau să aibă o poziție subiectivă ce nu se circumscrie finalității initiale a denunțului.

Spre exemplu, în practica judiciară, s-a constatat că nu pot fi reținute dispozițiile art. 15 din Legea 143/2000 când, după ce a formulat un denunț împotriva unei persoane și a acceptat colaborarea cu organele judiciare pentru a cumpăra o cantitate de droguri de la cel denunțat, denunțatorul, cu ocazia organizării flagrantului, prin gesturi sau mimică, i-a dat de înțeles respectivei persoane că se află în pericol, activitatea organelor de urmărire penală fiind astfel compromisă.¹¹ De asemenea, într-o altă cauză nu a fost reținută cauza de reducere a pedepsei întrucât, după efectuarea denunțului, inculpatul a desfășurat activități prin care a încercat să avertizeze telefonic pe coautorii faptelor în legătură cu acțiunile organelor de urmărire penală, cu scopul direct de a asigura scăparea celorlalți inculpați și distrugerea drogurilor.¹²

2.3. Denunțul trebuie să intervină înainte de termenul limită prevăzut de lege

Diferența principală între cauza de nepedepsire și cauza de reducere a pedepsei se face în principal prin raportare la momentul procesual la care intervine denunțul.

Astfel, în ceea ce privește cauza de nepedepsire, art. 14 din Legea 143/2000 prevede că denunțul trebuie să intervină anterior începerii urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită de denunțator și ceilalți participanți. Relevant sub acest aspect este art. 305 C.proc.pen., ce instituie momentul limită până la care poate interveni încunoștințarea autoritaților, respectiv începerea urmăririi penale cu privire la faptă (*in rem*).¹³

Pe de altă parte, pentru a fi incidentă cauza de reducere a pedepsei, este necesar ca denunțul să intervină după începerea urmăririi penale *in rem* și până la terminarea urmăririi penale în ceea ce-l privește pe denunțator. Astfel, este necesar ca denunțul să intervină anterior sesizării instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției, conform art. 483 C.proc.pen. și anterior dispunerii uneia dintre soluțiile prevăzute de art. 327 C.proc.pen., cu excepția clasării. De asemenea, este necesar ca încunoștințarea autoritaților să intervină înainte ca acestea să fie sesizate cu

---

¹¹A se vedea, în acest sens, Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 3742 din 12 iunie 2006, disponibilă la adresa www.scj.ro, accesat la data de 1 iunie 2021.

¹²C. Ap. Cluj, S.pen., dec. nr. 86 din 2 aprilie 2002, *apud* G.V. Sabău, *Traficul și consumul ilicit de droguri și precursori, Combaterea traficului și consumului prin mijloace de drept penal*, Editura Universul Juridic, București, 2010, p. 383.

¹³A se vedea, în acest sens, Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 6812 din 5 decembrie 2005, disponibilă la adresa www.scj.ro, accesat la data de 1 iunie 2021.

privire la faptele legate de droguri săvârșite de persoanele indicate în denunț.¹⁴ Spre exemplu, în practica judiciară s-a apreciat că nu este aplicabilă această cauză de atenuare a pedepsei în cazul în care persoana denunțată fusese deja identificată, arestată sau condamnată pentru infracțiunea denunțată.¹⁵

Această opțiune a legiuitorului de a disocia aplicarea celor două cauze și de a o limita doar la denunțul formulat anterior trimiterii în judecată (nefiind admis un denunț în faza de cameră preliminară sau faza de judecată), a fost analizată de instanța de contencios constituțional, care a fost sesizată de mai multe ori, fără succes, cu excepția de neconstituționalitate a art. 15 din Legea 143/2000.

Cu aceste ocazii Curtea Constituțională a apreciat că textele de lege respectă rigorile constituționale statuând că măsura instituită de legiuitor are o justificare obiectivă și rezonabilă fiind determinată de necesitatea identificării cu rapiditate încă din această fază a procesului penal a persoanelor care au săvârșit infracțiuni legate de droguri, dat fiind pericolul social ridicat al acestor infracțiuni.¹⁶ De asemenea, a arătat că momentul realizării denunțului este de esență considerentelor de politică penală avute în vedere de legiuitor la acordarea beneficiului reducerii pedepsei. În considerarea gravitatii infracțiunilor prevăzute de Legea 143/2000, legiuitorul a pus în balanță interesele concurente și a ales să ofere posibilitatea aplicării unei pedepse mai blânde persoanei care a comis o astfel de infracțiune, dar care alege în faza de urmărire penală să dea declarații și să faciliteze astfel identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri. Este recompensată astfel o atitudine pozitivă, de cooperare, în scopul aflării adevărului încă din prima fază a procesului penal, în considerarea importanței descoperirii cât mai rapide a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.¹⁷

În concluzie, apreciem că, în principiu, în situația în care denunțul este formulat pe parcursul fazei de cameră preliminară sau în faza de judecată (primă instanță/apel) suspectul sau inculpatul nu beneficiază de cauza specială de atenuare a pedepsei, dar acest aspect poate fi avut în vedere la individualizarea pedepsei conform art. 74 C.pen.

2.4. Denunțul trebuie să privească infracțiunile enumerate limitativ de lege

Cele două cauze despre care discutăm se deosebesc și prin infracțiunile ce pot face obiectul denunțului.

---

¹⁴ A se vedea, în același sens, Tr. Dima, *Traficul și consumul ilicit de stupefiente*, Editura Lumina Lex, 2001, p. 206.

¹⁵ A se vedea, în acest sens, Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 820 din 7 martie 2013; Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 1497 din 1 martie 2005; Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 2707 din 25 aprilie 2005, disponibile la adresa www.scj.ro, accesat la data de 1 iunie 2021.

¹⁶ C.C.R., Decizia nr. 313 din 14 iunie 2005, publicată în M. Of. nr. 613 din 14 iulie 2005; C.C.R., Decizia nr. 201 din 2 martie 2006, publicată în M. Of. nr. 296 din 3 aprilie 2006.

¹⁷ C.C.R., Decizia nr. 164 din 9 martie 2021, publicată în M. Of. nr. 532 din 24 mai 2021.

Astfel, în ceea ce privește cauza de nepedepsire, art. 14 din Legea 143/2000 stipulează o enumerare limitativă a infracțiunilor ce pot fi denunțate, respectiv infracțiunile prevăzute de art. 2-9 din Legea 143/2000. De asemenea, întrucât aplicarea cauzei de nepedepsire implică atât un denunț, cât și un autodenunț implicit, infracțiunea cu care sunt sesizate organele de urmărire penală trebuie să fie o infracțiune la a cărei săvârșire denunțătorul este participant, indiferent de calitatea acestuia, respectiv coautor, instigator sau complice. Prin urmare, în cazul în care o persoană săvârșește singură infracțiunea, în calitate de autor, și apoi se autodenunță, nu se bucură de beneficiul cauzei de nepedepsire prevăzute de art. 15 din Legea 143/2000 întrucât nu denunță o participare.

Privind în oglindă, constatăm că, în ipoteza cauzei de reducere a pedepsei, legiuitorul nu mai este la fel de strict, de această dată prevăzând doar condiția ca denunțul să privească o infracțiune legată de droguri, deci nu neapărat o infracțiune prevăzută de Legea 143/2000. De asemenea, nu a mai condiționat aplicarea cauzei de atenuare a pedepsei de participarea denunțătorului la infracțiunea cu care sesizează organele judiciare.

3. Compatibilitatea cauzei de nepedepsire prevăzute de art. 14 din Legea 143/2000 cu alte cauze de impunitate.

Concurs de reglementări

Așa cum am menționat anterior, dispozițiile art. 14 din Legea 143/2000 reglementează o cauză de nepedepsire a persoanei care a comis una dintre infracțiunile prevăzute la art. 2-9 din Legea 143/2000 și care, mai înainte de a fi începută urmărirea penală, denunță autorităților participarea sa la comiterea infracțiunii, contribuind astfel la identificarea și tragerea la răspundere penală a autorului sau a celorlalți participanți.

Întrucât, conform art. 174 C.pen., „prin săvârșirea unei infracțiuni sau comiterea unei infracțiuni se înțelege săvârșirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă, precum și participarea la comiterea acestora în calitate de coautor, instigator sau complice”, iar, conform art. 12 alin. (1) din Legea 143/2000, „tentativa la infracțiunile prevăzute la art. 2, art. 3, art. 4 alin. (2), art. 6 alin. (2) - (3), art. 7 și art. 9 se pedepsește”, apreciem că această cauză specială de impunitate are vocația de a fi aplicată și atunci când o persoană comite o infracțiune dintre cele limitativ reglementate, rămasă în formă tentată. Trebuie precizat și că art. 12 alin. (2) din Legea 143/2000 prevede că „se consideră tentativă și producerea sau procurarea mijloacelor ori instrumentelor, precum și luarea de măsuri în vederea comiterii infracțiunilor prevăzute la alin. (1)”.

Având în vedere acest aspect, există situații când domeniul de aplicare al cauzei speciale de nepedepsire ar putea interfera cu cel al unor cauze generale de nepedepsire prevăzute în Partea generală a Codului penal, cum ar fi împiedicarea

producerii rezultatului, prevăzută de art. 34 alin. (1) C. pen.¹⁸ și împiedicarea săvârșirii infracțiunii, prevăzută de art. 51 alin. (1) C.pen.¹⁹.

În ceea ce privește împiedicarea producerii rezultatului, prevăzută de art. 34 alin. (1), constatăm că, doar în aparență, ar exista suprapunere între cele două cauze de impunitate. Astfel cum am menționat cu ocazia analizei condițiilor în care se reține cauza de nepedepsire prevăzută de art. 14 din Legea 143/2000, aceasta se poate reține doar în cazul în care denunțatorul participă împreună cu alte persoane la comiterea infracțiunii denunțate. Or, cauza de nepedepsire generală a împiedicării producerii rezultatului se aplică doar în cazul comiterii faptelor de către o singură persoană, în calitate de autor. De aceea, apreciem că, în cazul în care o singură persoană procură mijloace și instrumente și ia măsuri în vederea cultivării plantelor de cannabis pentru a le vinde²⁰, dar, ulterior, voluntar, înainte de trecerea la activitatea de cultivat și anterior descoperirii faptei, anunță autoritățile competente despre acest lucru, se va reține cauza generală de nepedepsire a tentativei, prevăzută de art. 34 alin. (1) C.pen..

În ceea ce privește ipoteza în care la săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 2-9 din Legea 143/2000 participă două sau mai multe persoane trebuie făcute unele precizări. Cu titlu preliminar, trebuie precizat că această cauză de impunitate, spre deosebire de cea prevăzută de art. 34 alin. C.pen., se aplică în cazul săvârșirii infracțiunilor în participație.

Astfel, în cazul în care fapta rămâne în forma tentativei datorită denunțului voluntar al autorului, formulat anterior începerii urmăririi penale și descoperirii faptei, conform art. 12 din Legea 143/2000, se va da eficiență, în principiu, cauzei generale de nepedepsire, prevăzută de art. 51 alin. (1) C.pen. Întrucât aceasta nu este condiționată de o atitudine ulterioară activă a denunțatorului. Tot ce se cere denunțatorului în acest caz este să încunoștințeze autoritățile astfel încât săvârșirea faptei să fie efectiv împiedicată.

Apreciem că, atunci când a reglementat cauza specială de nepedepsire prevăzută de art. 14 din Legea 143/2000, legiuitorul nu a dorit să excludă aplicarea altor cauze generale de impunitate. În primul rând, reglementarea specială reprezintă în principal o cauza de nepedepsire a infracțiunii formă consumată și, în subsidiar, a formei tentate. În al doilea rând, este puțin probabil ca legiuitorul să fi intenționat să excludă posibilitatea de a aplica aceste cauze generale de nepedepsire întrucât, deși era unanim admisă existența lor, în doctrină, anterior intrării în vigoare a noului Cod penal, acestea au fost prevăzute *expressis verbis* (împiedicarea

---

¹⁸ Conform art. 34 alin. (1) C.pen., „nu se pedepsește autorul care, înainte de descoperirea faptei, s-a desistat ori a încunoștințat autoritățile de comiterea acesteia, astfel încât consumarea să poată fi împiedicată, sau a împiedicat el însuși consumarea infracțiunii.”

¹⁹ Conform art. 51 alin. (1) C.pen., „participant nu se pedepsește dacă, înainte de descoperirea faptei, denunță săvârșirea infracțiunii, astfel încât consumarea acesteia să poată fi împiedicată, sau dacă împiedică el însuși consumarea infracțiunii.”

²⁰ Activitate asimilată tentativei la infracțiunea de trafic de droguri, conform art. 12 alin. (2) rap. la art. 2 alin. (1) din Legea 143/2000.

producerii rezultatului/consumării infracțiuni sub forma încunoștințării autorităților) doar după acest moment.

În cazul în care infracțiunea este săvârșită în forma consumată, nemaiputând fi aplicate dispozițiile ce reglementează cauza generală de nepedepsire, se vor analiza doar condițiile pentru aplicarea cauzei speciale de reducere a pedepsei.

4. Compatibilitatea reglementării art. 15 din Legea 143/2000 cu alte cauze de atenuare a pedepsei. Concurs de texte

Pentru a tranșa compatibilitatea dintre cele două instituții juridice anterior amintite, trebuie să distingem, în cadrul categoriei mai largi a cauzelor de atenuare, între stări și circumstanțe. Stările sunt împrejurări, entități, situații, care fără a fi legate direct de săvârșirea faptei, au influență asupra răspunderii penale.²¹ De cealaltă parte, circumstanțele reprezintă stări, situații, calități sau alte date ale realității care, deși nu fac parte din elementele constitutive ale infracțiunii, au legătura cu fapta sau cu persoana, putând conduce la atenuarea sau agravarea pedepsei.²² Diferența între stări și circumstanțe se face în funcție de modul în care își produc efectele. Astfel, în timp ce stările produc efecte fiecare în parte, succesiv și nelimitat, circumstanțele își produc efectele o singură dată indiferent de numărul acestora.²³

În cele ce urmează vom analiza posibilitatea reținerii concomitente a dispozițiilor art. 15 cu alte cauze de reducere a pedepsei (stări sau circumstanțe).

4.1. Compatibilitatea cauzei speciale de reducere a pedepsei prevăzută de art. 15 din Legea 143/2000 cu alte stări speciale de atenuare a pedepsei

Analizând legislația penală, observăm că legiuitorul a mai reglementat și alte stări speciale de reducere a pedepsei. Aceste reglementări au natura juridică a unor cauze legale speciale de reducere a pedepsei²⁴, cu un caracter personal,

---

²¹ F. Streleanu, D. Nițu, *Drept penal, Partea generală*, vol. II, Editura Universul Juridic, 2018, București, p. 383.

²² *Ibidem*, p. 384.

²³ Conform art. 79 alin. (1) C.pen., „când în cazul aceleiași infracțiuni sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect reducerea pedepsei, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se reduc prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la tentativă, circumstanțe atenuante și cazuri speciale de reducere a pedepsei, în această ordine.”

²⁴ A se vedea, în același sens, F. Streleanu, D. Nițu, *op. cit.*, p. 384. În sens contrar, a se vedea Tr. Dima, A.G. Păun, *op. cit.* pp. 441-443. Acești din urmă autori afirmă că în cazul art. 15 din Legea 143/2000 nu ne aflăm în cazul unei stări de reducere a pedepsei, ci în cazul unei cauze speciale de reducere a pedepsei. Afirmația este eronată întrucât stările de atenuare, care pot fi generale sau speciale, intră în categoria mai largă a cauzelor de atenuare, care, de asemenea, pot fi generale sau speciale. Prin urmare, este corect să ne referim la reglementarea din art. 15 din Legea 143/2000 folosind denumirea fie de cauză specială de reducere a pedepsei, fie de stare specială de reducere a pedepsei.

reglementate de legiuitor cu luarea în seamă a obiectivelor sale de politică penală. Acestea influențează gravitatea faptei și răspunderea persoanei care a săvârșit-o, fără însă a avea o legătură nemijlocită cu fapta concretă și persoana făptuitorului, respectiv nu contribuie la caracterizarea ca infracțiune a unei fapte sau ca infractor a unei persoane.²⁵

O dispoziție cu un conținut similar celei prevăzute de art. 15 din Legea 143/2000 este art. 19 din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor²⁶ potrivit căruia, „*persoana care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1²⁷, și care a comis o infracțiune gravă²⁸, iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecății denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege*”.

După o scurtă lectură a dispoziției legale constatăm că aceasta are un conținut asemănător celei prevăzute de art. 15 din Legea 143/2000, obiectul acestora de aplicare chiar suprapunându-se parțial. Având în vedere acest aspect, este limpede că aceste două cauze de atenuare a răspunderii penale nu pot fi reținute concomitent cu privire la același denunț.²⁹ Prin urmare, atunci când martorul denunțător, care a comis una dintre infracțiunile legate de droguri, în timpul urmăririi penale, face un denunț cu privire la o persoană care a săvârșit o infracțiune privind traficul de droguri, se va reține doar cauza de reducere a pedepsei prevăzută în Legea 143/2000, care reprezintă o normă specială în raport cu art. 19 din Legea 682/2002. Din contră, atunci când martorul denunțător, care a comis una dintre infracțiunile legate de droguri, pe parcursul fazei de cameră preliminară sau în faza de judecată, face un denunț cu privire la o persoană care a săvârșit o infracțiune

---

²⁵ A se vedea, în acest sens, Î.C.C.J., Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, Decizia nr. 4 din 13 februarie 2020, publicată în M. Of. nr. 278 din 2 aprilie 2020.

²⁶ Republicată în M. Of., Partea I, nr. 288 din 18 aprilie 2014.

²⁷ Conform art. 2 lit. a) pct. 1., „*martorul este persoana care se află în una dintre următoarele situații: (((...))) are calitatea de martor, potrivit Codului de procedură penală, și prin declarațiile sale furnizează informații și date cu caracter determinant în aflarea adevărului cu privire la infracțiuni grave sau care contribuie la prevenirea producerii ori la recuperarea unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârșirea unor astfel de infracțiuni*”.

²⁸ Conform art. 2 lit. h), „*infracțiunea gravă este infracțiunea care face parte din una dintre următoarele categorii: (((...))) infracțiunile privind traficul de droguri*.”

Curtea Constituțională a României, Decizia nr. 67/2015, publicată în M.OF. nr. 185 din 18 martie 2015 a constatat că *soluția legislativă reglementată de art. 19 din Legea nr. 682/2002 care exclude de la beneficiul reducerii la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege persoana care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1, și care nu a comis o infracțiune gravă este neconstituțională*.

²⁹ A se vedea, în acest sens, I. Gârbuleț, *Traficul și consumul ilicit de droguri. Studiu de legislație, doctrină și jurisprudență*, Editura Hamangiu, București, 2008, p. 244-245, G.V. Sabău, *op. cit.*, pp. 384-385.

privind traficul de droguri, se va reține doar cauza de reducere a pedepsei prevăzută de art. 19 din Legea 682/2002.

4.2. Compatibilitatea cauzei speciale de reducere a pedepsei cu circumstanțele atenuante judiciare

Astfel cum am arătat mai sus, de principiu, nu există incompatibilitate între cauza prevăzută în art. 15 din Legea 143/2000 și circumstanțele atenuante generale sau speciale.

Printre circumstanțele atenuante care ar putea intra în conflict cu această cauza specială de reducere a pedepsei, prevăzută de art. 15 din Legea 143/2000 se numără circumstanțele atenuante judiciare prevăzute de art. 74 lit. c) din vechiul Cod penal³⁰ și de art. 75 alin. (2) lit. a) din noul Cod penal.³¹

În ceea ce privește circumstanța reglementată de art. 74 lit. c) din vechiul Cod penal, în practica judiciară au existat decizii de speță în care, în favoarea persoanei care a comis una dintre infracțiunile reglementate de art. 2-9 din Legea 143/2000, au fost reținute atât circumstanța atenuantă, cât și cauza specială de reducere a pedepsei. Această practică a instanțelor a fost, pe bună dreptate, criticată, în literatura de specialitate arătându-se că, acționând astfel, se dă o dublă eficiență juridică aceleiași împrejurări – atitudinea sinceră a inculpatului de a colabora cu organele judiciare. S-a mai afirmat că, deși efectele juridice asupra tratamentului penal al pedepsei ce rezultă din aplicarea cauzei speciale de atenuare sunt distințe față de cele ale circumstanțelor atenuante generale, aceasta nu poate fi un argument pentru reținerea cumulativă a două cauze de atenuare ce surprind aceeași împrejurare.³²

De lege lata, această împrejurare nu mai are valoarea unei circumstanțe atenuante judiciare, atitudinea inculpatului după săvârșirea faptei putând fi avută în vedere la individualizarea pedepsei, reprezentând doar un criteriu de individualizare, conform art. 74 lit. f) noul C.pen.

Prin urmare, nu se va mai pune problema unui concurs de reglementări sub acest aspect.

În ceea ce privește circumstanța atenuantă judiciară prevăzută de art. 75 alin. (2) lit. a) din noul Cod penal, constatăm că aceasta se regăsea și în vechiul Cod

---

³⁰ Legea nr. 15 din 21 iunie 1968 (vechiul Cod Penal al României), republicată în M. Of. nr. 65/16 apr. 1997.

³¹ Conform art. 74 lit. c), „următoarele împrejurări pot fi considerate circumstanțe atenuante: (((...))) c) atitudinea infractorului după săvârșirea infracțiunii, rezultând din prezentarea sa în fața autorității, comportarea sinceră în cursul procesului, înlesnirea descoperirii ori arestării participanților.”

Conform art. 75 alin. (2) lit. a) din noul Cod penal, „pot constitui circumstanță atenuantă judiciară eforturile depuse de infractor pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii”.

³² A se vedea, în acest sens, Î.C.C.J., S. pen., dec. nr. 3723 din 2 iulie 2004, *apud* R. Mocanu, *Infracțiuni legate de droguri, Practică judiciară*, Editura Hamangiu, București, 2007, pp. 106-110, disponibilă și pe www.scj.ro (accesat la data de 1 iunie 2021) dar și nota critică a autoarei. A se vedea și I. Gârbuleț, *op. cit.*, p. 245.

penal, în art. 74 lit. b). Apreciem că această circumstanță generală și cauza specială de reducere a pedepsei prevăzută de art. 15 din Legea 143/2000 nu pot fi reținute concomitent. În primul rând, voința actualului legiuitor penal a fost de a valorifica atitudinea inculpatului după săvârșirea faptei ca pe un criteriu de individualizare a pedepsei, nu ca pe o circumstanță atenuantă judiciară, ca în vechiul Cod penal. Dacă ar fi dorit să acorde acest beneficiu inculpaților, ar fi menținut reglementarea din art. 74 lit. c) din vechiul C.pen.

În al doilea rând, la fel ca în cazul circumstanței atenuante judiciare prevăzute de art. 74 lit. c) din vechiul Cod penal, există o similitudine a conținutului celor două cauze de reducere a pedepsei și, prin urmare, nu se poate oferi concomitent beneficiul ambelor cauze de atenuare a pedepsei.

5. Concluzii

La finalul acestui demers, când încă suntem departe de a epuiza discuțiile legate de impunitate și pedepse în cazul infracțiunilor prevăzute de Legea 143/2000, afirmăm că această abordare a legiuitorului, în pofida faptului că a fost criticată de o parte a doctrinei noastre³³, are meritul de a reduce costurile și durata procedurilor judiciare, de a contribui simțitor la combaterea criminalității legate de droguri, reducând discrepanța între criminalitatea reală și criminalitatea aparentă.

Referințe

- Abraham P., *Capcana drogurilor*, Editura Detectiv, București, 2005
Dima Tr., *Traficul și consumul ilicit de stupefianți*, Editura Lumina Lex, 2001
Dima Tr., Păun A.G., *Droguri ilicite (Legea 143/2000, jurisprudență și comentarii)*, Editura Universul Juridic, București, 2010
Gârbuleț I., *Traficul și consumul ilicit de droguri. Studiu de legislație, doctrină și jurisprudență*, Editura Hamangiu, București, 2008
Hotca M.-A. în Hotca M.-A., Gorunescu M., Neagu N., Pop D.G., Sitaru A., Geamănu R.F., *Infracțiuni prevăzute în legi speciale – Comentarii și explicații*, ed. a 5-a, Editura C.H. Beck, București, 2019
Mocanu R., *Infracțiuni legate de droguri. Practică judiciară*, Editura Hamangiu, București, 2007
Sabău G.V., *Traficul și consumul ilicit de droguri și precursori. Combaterea traficului și consumului prin mijloace de drept penal*, Editura Universul Juridic, București, 2010
Strețeanu F., Nițu D., *Drept penal, Partea generală*, vol. II, Editura Universul Juridic, 2018

---

³³ Tr. Dima, A.G. Păun, *op. cit.*, p. 424-425; I. Gârbuleț, *op. cit.*, p. 246.